

बहिरवस्थितस्य वायोर्निधानमस्मिन्नग्नौ सम्पाद्यते ॥२॥ इतीवेत्यभिनयेन दर्शनम् एतस्य वायोरितोवाऽयादिवत्स्कन्दनादिविपत्तिर्नास्ति (! 'भनादिवि') आविपत्तिरिति (!) पदविभागः । उपरि धार्यमाणस्य रथस्य धुरोऽधोऽधोभागे ॥३॥ असौ लोकः स्वर्लोकः सर्वदा वृष्टिप्रदानेन समदानशीलवात्समुद्रः । नभ इति नक्षत्रनाम नभस्वान्नक्षत्रविशिष्टः । तेन समुद्रोऽसीत्यादिना मन्त्रप्रयोगेण अमुष्मिन्लोके यो वायुः बहिःप्रदेशादाहृतोऽस्ति तमेवास्मिन्नग्नौ निदधाति ॥५॥ तमश्च नाभियुज्यात् अभियोजनं नाम युक्ते पुनर्योजनम् । तं रथमध्वर्युगृहपर्यन्तमुपर्येव हरेयुः ॥११॥ रुक्शब्दसम्बन्धाद्येवसाधनभूता ऋचो रुद्रमत्यः तत्साध्यान्होमान्कुर्यात् ॥१२॥ अयमिदानीं संचितोऽग्निरेवार्कः असाविति इरदेशवर्ती सूर्यो निर्दिश्यते तस्य चाश्वमेधवमश्वमेधसम्बन्धिनोऽश्वस्य तदात्मनानुसंधातव्यत्वात् ॥१८॥ आवपनं प्रक्षेपः तस्य मोमांसात्र क्रियत इति शेषः । ब्राह्मणवर्ती ब्राह्मणसंयुक्तां शाखान्तरेष्वग्निचयनब्राह्मणोक्तामनारभ्याधीताम् ॥२७॥ २॥ ४॥

अग्निचयनस्य धिष्यचयनस्य पौर्वापर्यात्पूर्वं क्षत्रं कृत्वाथ विशं कृतवान्भवति ॥१॥ सोमयागसम्बन्धिनोऽग्निचयनसम्बन्धिनश्चेत्युभयानपि धिष्यान् चिनोति ॥५॥ यस्मिन्नृतौ यो म्रियेत स जनः स एवऽर्तुर्भवति अयमर्थस्तैत्तिरीयके श्रूयते यदि वसन्ते प्रमीयते वसन्तो भवतीत्यादिना । ते ऋवात्मकाः पितरस्तं मार्जालीयं धिष्यं प्रदक्षिणभागे व्यवस्थापितवन्तः अत इदानीं स एष मार्जालीय एषां देवानां दक्षिणभागेऽवतिष्ठते एवमृवात्मकपितृसम्बन्धात्तत्रोपधेयानामिष्टकानामृतुसंख्याविधानमुपपन्नम् । अथ धिष्यानां चित्याग्रेष्वसंस्थानं प्रशंसति स वा इति अ(त्र) इतीति आग्नीध्रदेशं धिष्योपधानप्रकारं हस्तेन दर्शयति । इतोमानित्यत्रेतिशब्देन सदसि होत्रीयादिधिष्यानामुपधानप्रकारम् । इत्यमुमितीतिशब्देन चित्याग्युपधानप्रकारम् ॥८॥ इष्टकाभिश्चितानां धिष्यानां परिश्रिद्धिः परिश्रयणम् । समुद्रगता आपो यथा पृथिवीं परिश्रयन्ति तद्वत्परिश्रितोऽपि धिष्यान्परिश्रयन्ति ॥९॥ दिशामवेष्टीरिति बह्वचनं हविर्बहुवापेक्षम् इष्टरेकत्वात् ॥१०॥ विहितामिष्टिं पूर्वपक्षीकृत्य तत्रेष्टान्नं विधत्ते तदाहुरिति तत्रत्राग्नीषोमीयस्य पशुपुरोडाशे विहितेष्टिस्थाने दशहविषमेवैतामिष्टिं निर्वपेत् पूर्वोक्तामिष्टिमतिक्रम्यैतदिष्टिस्वीकारे कारणमाह सा सर्वस्तोमेति सेष्टिः त्रिवृदादिभिः सर्वैः स्तोमैः रथन्तरादिभिः सर्वैः पृष्टैश्च विशिष्टा सर्वाणि च कृन्दांसि तद्विशिष्टत्वात् सर्वाश्च दिशः तदोयानां पुरोऽनुवाक्यानां तल्लिङ्गत्वात् सर्वे च ऋतवः तद्विशिष्टत्वात् अत एव तैत्तिरीयके श्रूयते अग्नये गायत्राय त्रिवृते रथन्तराय वासन्तायाष्टाकपाल इत्यादि दिग्गतोः पुरोऽनुवाक्या भवन्ति सर्वासां दिशामभिहित्या ('तित्या) इति च । अयमग्निः एतत्सर्वजगदात्मकः तथा च सर्वात्मकायाग्नये सर्वस्तोमादिविशिष्टेष्टिरूपसम्पन्ना ॥११॥ पूर्ववदेव तामपोष्टिं पक्षीकृत्येष्टान्नं विधत्ते तवै (!) देवस्वामेवेति ॥१२॥ अथैतासामग्न्यादिदेवतानां नामद्वयसम्बन्धमुपपादयति ता वै द्विनामन्य इति । तदेव द्वितीयं नाम भवति तथा वाजपेययाज्ञीत्येवमादि ॥१३॥ इष्टिर्हीति काम्येष्टिषु प्रधानस्योपांशुवमिति व्यवस्थितत्वात् अस्या अपि कामार्थेष्टित्वात् । इष्ट्यामध्वरवन्मैत्रावरुणो नास्तीति अनुब्रूहि यजेत्येव ब्रूयात् ॥१५॥ देवतायागानन्तरं स्विष्टकृदतृदानात्पूर्वं (! 'दवदा'?) सविता वेत्यादिना पूर्वाभिषेकाख्येन मन्त्रेणैवमग्निमभिमृशेत् ॥१६॥ ३॥ ४॥